

Vlaams
Parlement

vergadering **C81 – LEE12**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 15 januari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de everzwijnenproblematiek in de regio Brugge - 539 (2012-2013)	3
---	---

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de everzwijnenproblematiek in de regio Brugge

- 539 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, dames en heren, everzwijnen zijn niet enkel een probleem in Limburg, maar ook in West-Vlaanderen. De voorbije jaren is er een everzwijnenpopulatie vanuit een natuurdomein annex militair domein, in beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), in de regio Zedelgem-Jabbeke, sterk gegroeid. De omliggende akkers ondervinden schade. Steeds vaker woelen de everzwijnen tuinen om en begeven ze zich in bewoond gebied. Dit creëert natuurlijk heel wat risico's voor de (verkeers)veiligheid en gezondheid.

De provincie West-Vlaanderen heeft enkele weken geleden een meldpunt opgericht om zo snel mogelijk de plaats van de everzwijnen te lokaliseren en snel te kunnen handelen.

In antwoord op de actuele vraag van de heer Ceyskens stelde u afgelopen oktober dat u heel uitdrukkelijk aan uw diensten van het ANB gevraagd had om in de eigen natuurgebieden de bejaging maximaal te benutten en te zorgen dat er effectief aan wildbeheer wordt gedaan, meer nog dan vandaag. U kondigde ook een code van goede praktijk aan. Dit is een lijst van maatregelen waarmee landbouwers de everzwijnen preventief kunnen bestrijden en die wordt gehanteerd om na te gaan of er al dan niet schade is aan de gewassen.

Minister, kunt u zeggen over hoeveel everzwijnen het bij benadering gaat? In welke gebieden zitten ze vooral? Welke preventieve maatregelen worden genomen om te vermijden dat ze zich verspreiden naar andere gebieden? Hoe staat u tegenover het initiatief in West-Vlaanderen om een meldpunt op te richten? Is het ANB ingegaan op uw vraag van oktober om in de eigen natuurgebieden maximaal de bejaging te benutten en nog meer aan wildbeheer te doen? Op welke manier? Wordt het voorstel overwogen om een gespecialiseerd team van jagers op everzwijnen vanuit Vlaanderen te organiseren? Is het mogelijk dat er everzwijnen werden uitgezet? Kan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) dit onderzoeken bij de afgeschoten everzwijnen? Doet het INBO ander relevant onderzoek? Wanneer wordt de code van goede praktijk verwacht? Wat is de kern van uw beleidsvisie rond everzwijnen in West-Vlaanderen? Wordt deze intussen geïmplementeerd? Wat zijn de eerste resultaten van de proefprojecten in de Kempen? Wanneer worden deze afgerond?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mevrouw Poleyn, vooreerst wil ik de code van goede praktijk in verband met schade door everzwijnen verduidelijken. Het is niet, zoals u zegt, een lijst van maatregelen waarmee landbouwers de everzwijnen preventief kunnen bestrijden, en die wordt gehanteerd om na te gaan of er al dan niet schade is aan de gewassen. Dat klopt niet helemaal: het is een lijst van maatregelen die kunnen worden genomen om schade door everzwijnen te voorkomen.

De belangrijkste probleemgebieden bevinden zich in West-Vlaanderen en Limburg. In West-Vlaanderen is het de regio Zedelgem-Jabbeke en in Limburg de Limburgse Kempen, Zuidoost-Limburg en de Voerstreek. Het aantal everzwijnen bepalen is nagenoeg onmogelijk vanwege het verdoken gedrag. Overdag schuilen ze in bossen met weelderige ondergroei van struiken en bramen. Ze zijn hoofdzakelijk 's nachts actief. Daar komt nog bij dat everzwijnen geen territoriale dieren zijn. Ze leggen grote afstanden af en kunnen een zeer grote actieradius hebben. Een mogelijke indicatie voor de populatiegrootte zijn de afschotcijfers. In 2012 werden in West-Vlaanderen 58 en in Limburg 466 everzwijnen geschoten.

Het maximaal inzetten van het bestaande jachtinstrumentarium is de enige realistische preventieve maatregel om verdere verspreiding van de dieren te voorkomen. De gewone jacht op frislingen en overlopers is geopend van 15 mei tot en met 15 september en van 1 oktober tot 31 december. De gewone jacht op volwassen everzwijnen is geopend van 1 oktober tot 31 december. Buiten de periodes van de gewone jacht is voor beide categorieën ook bijzondere jacht mogelijk. De jachtrechthouder heeft dus de wettelijke mogelijkheden om binnen zijn jachtgebied het hele jaar door het beheer van de everzwijnen uit te voeren zodat de populatie op een maatschappelijk aanvaardbaar niveau blijft en migratie naar nieuwe gebieden in belangrijke mate kan worden voorkomen: dat is ook belangrijk.

Vlaanderen is omgeven door regio's met hoge dichtheden aan everzwijnen, waardoor nieuwe instroom niet uit te sluiten valt. Zowel in Frankrijk als in Wallonië worden momenteel ook bijkomende inspanningen geleverd om de populatiegroei onder controle te krijgen.

Het meldpunt voor everzwijnen is een lovenswaardig initiatief en kan probleemregio's helpen aanduiden en informatie bezorgen over het al dan niet voorkomen van everzwijnen in een bepaalde regio.

Voor alle regio's waar vandaag ernstige schade wordt vastgesteld – Brugge en de provincie Limburg – is het bejagen van everzwijnen mogelijk of zal het op zeer korte termijn mogelijk worden gemaakt binnen de domeinen in beheer bij het ANB. Ondertussen heb ik aan het ANB opdracht gegeven om ook in de overige ANB-domeinen, preventief, de mogelijkheid tot bejagen en bestrijden te realiseren.

Voor de regio Brugge en specifiek voor het Vloethemveld werden afspraken gemaakt met de Wildbeheereenheid (WBE) Houtland om elke donderdag- en vrijdagmorgen vier hoogzitten binnen het Vloethemveld te bemannen. Er werd bovendien ook toegestaan aan de aanpalende jagers om zeven hoogzitten te plaatsen op de rand van het overheidsdomein, wat in principe alleen kan met expliciete toestemming. Vanop deze hoogzitten kan worden gejaagd van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang. Sedert 1 oktober zijn er in en rond het Vloethemveld in totaal dertien everzwijnen geschoten. Hiervan zijn er zes geschoten in de aanpalende gebieden en zeven in het Vloethemveld zelf.

Binnen de huidige wetgeving kan men alleen jagen op die terreinen waarop men het jachtrecht heeft. Het jachtrecht is gebonden aan de eigendomstitel. Een gespecialiseerd team zou dus alleen in een bepaald gebied kunnen opereren wanneer alle jachtrechthouders in het gebied hiermee akkoord gaan.

Het uitzetten van everzwijnen is verboden. Het INBO heeft DNA-stalen verzameld van de everzwijnen in de regio Zedelgem-Jabbeke. Hieruit blijkt dat er sinds het opduiken van de eerste everzwijnen in West-Vlaanderen omstreeks 2005-2006 geen nieuwe instroom van genetisch materiaal meer plaatsvond. Dit betekent dat er sinds 2005-2006 bijna zeker geen uitzettingen meer gebeurd zijn. Eveneens geeft dit DNA-onderzoek aan dat er tot op heden geen aanvulling plaatsvond vanuit de Franse populatie. De huidige populatietoename is dus een heropleving van de in 2006, naar aanleiding van een intense afschotcampagne, sterk uitgedunde populatie.

De goedkeuring van de 'code voor goede praktijk van handelingen ter voorkoming van schade' werd gepland voor de komende maanden. Vandaag is er een ontwerpversie beschikbaar die in overleg met de betrokken actoren van het buitengebied werd opgesteld.

De kern van de beleidsvisie rond everzwijnen is dat moet worden gestreefd om binnen elke beheerregio de populatie op een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te brengen en/of te houden. De sterke toename in afschotcijfers vormt het duidelijk bewijs dat er actie wordt ondernomen voor de populatiecontrole op het terrein. Een belangrijke barometer vormen de schadecijfers en –gevallen, die de komende jaren moeten stabiliseren en bij voorkeur afnemen. Indien dat niet het geval is, moeten we onze inspanningen nog verder opdrijven. Deze aanpak wordt momenteel geïmplementeerd in het proefproject in de Kempen.

De ervaringen met drukjacht en kortlopende verpachtingen zijn positief. Deze ervaringen worden ook gedeeld met andere belanghebbenden in Vlaanderen. Andere proeven zoals het aankorrelen en het gebruik van externe lichtbronnen zijn pas begin januari 2013 gestart. Uit de verschillende werkgroepen kwamen verschillende waardevolle suggesties. Deze worden meegenomen in het voorstel tot aanpassing van de jachtregelgeving, dat onder andere ook het Jachtopeningsbesluit betreft. Dat is gepland voor half 2013.

Dat is de stand van zaken. Ik wil eraan toevoegen dat ik vaak de vraag krijg waarom er 's nachts niet ook kan worden gejaagd. Men kan het everzwijn het hele jaar door bejagen, maar niet 's nachts. Dat is verboden door de Benelux-wetgeving. Als we dat willen veranderen, zal dat op Benelux-niveau moeten gebeuren. Vlaanderen kan daar zelf niets aan veranderen. Dat is vooral omdat everzwijnen vooral 's nachts zichtbaar zijn en kunnen worden bejaagd. We doen al het mogelijke binnen de wettelijke beperkingen.

We hebben al verschillende malen overleg gehad met de actoren van West-Vlaanderen en van Limburg. We hebben alles nog eens goed toegelicht. Ik had de indruk dat men niet altijd wist welke instrumenten er mogelijk zijn.

Belangrijk is dat we aan het ANB uitdrukkelijk de opdracht gegeven hebben om binnen de eigen domeinen meer inspanningen te leveren. We zien daarvan al resultaten. Binnenkort zal in het Vloethemveld ook een drukjacht plaatsvinden. Onze diensten doen hun best. Zij moeten toelatingen geven en reageren nu sneller als er schadegevallen optreden.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik dank u voor uw antwoord, minister.

Het lijkt me vooral goed dat onze eigen diensten in de Vlaamse natuurdomeinen zo veel mogelijk doen om migratie tegen te gaan. Door het beheer beperken ze de populatie.

Ik zal dit verder opvolgen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, we staan allemaal achter het vermijden van schade, maar de manier waarop dat gebeurt, daarover verschillen we af en toe van mening.

Ik was een klein beetje te laat en heb een stukje van uw antwoord gemist. In elk geval heb ik u alleen horen spreken over afschotcijfers, jacht en de uitbreiding van jacht. Als jacht de enige strategie is om met die dieren om te gaan, dan vind ik dat bijzonder spijtig. Ik sta daarin niet alleen. Onlangs heeft Chris Steenwegen van Natuurpunt een interessant opiniestuk geschreven waarin hij aankaart dat onder meer in Limburg in natuurgebieden gebruik wordt gemaakt van schrikdraad en dat dat werkt. Er zijn proefprojecten met landbouwers en jagers. Hij haalde ook aan dat er nog altijd een goede juridische regeling ontbreekt bij schade door everzwijnen.

Iedereen is het erover eens dat we iets aan die problemen moeten doen, maar u spreekt alleen over jacht, alsof er geen plaats is voor het everzwijn in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Ik dank u voor uw uitvoerig antwoord, minister. Ik zou een aantal elementen verrijkt willen zien.

Wanneer zullen we over precieze resultaten van de proefprojecten kunnen beschikken? Wanneer kunnen we ons daarover uitspreken?

In Limburg werden er 466 evers geschoten. Hoeveel daarvan werden door het ANB geschoten?

Er zijn nog mogelijkheden om het uitzwerven van de dieren tegen te gaan. Een mogelijkheid is het afrasteren. Ik wil erop wijzen, mijnheer Sanctorum, dat we op die manier verschillende

soorten zones zouden kunnen maken: go- en no-go zones. De minister heeft daar in haar beleidsvisie al over gesproken. Maar waarschijnlijk zal het probleem niet opgelost raken door elk perceel natuur te omheinen. De dieren blijven daar dan daadwerkelijk aanwezig.

Ik wil met de pet van plattelandsburgemeester op eens wijzen op de risico's inzake verkeersveiligheid die uitgaan van dergelijke grote dieren. Ze kunnen verkeersonveiligheid veroorzaken op de wegen.

U vindt dat er plaats moet zijn voor het everzwijn in Vlaanderen. In het zuiden van het land is het everzwijn al jaren goed ingeburgerd. Dat heeft nadelige gevolgen voor de natuur. De kleine fauna is daar nagenoeg verdwenen. Daar moeten we ons terdege van bewust zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, u hebt misschien alleen naar het woord 'jacht' geluisterd. Ik heb ook gewezen op de code van goede praktijk om schade te voorkomen. Naast de jacht zijn er andere maatregelen zoals afrastering en elektrische omheining. De code is klaar.

Mijnheer Ceyskens, de eerste resultaten van het proefproject zijn binnen. Op basis daarvan wordt de code aangepast.

We zijn nu in overleg met de landbouwers, maar ook met Natuurpunt, mijnheer Sanctorum. We zullen daar rekening mee houden bij de aanpassing van de jachtreglementering. Het gaat niet alleen over jacht. Ik heb uitdrukkelijk verwezen naar de code. Die kwam overigens ook aan bod in de vraag van mevrouw Poleyne. Als u natuurlijk selectief wilt luisteren, hebt u alleen het woord 'jacht' gehoord.

Mijnheer Ceyskens, ik kan nu niet zeggen hoeveel van die 466 everzwijnen door het ANB werden afgeschoten. Ik zal de gegevens opvragen en u laten bezorgen.

Mogelijke verkeershinder is een zeer belangrijk aspect. We ondernemen op dat punt actie. De plannen voor de afrastering langs de N75 Genk-Dilsen-Stokkem is klaar. Dat wordt binnenkort uitgevoerd. Het gaat over 530.000 euro. Dat budget is vastgelegd. U merkt dat het over serieuze bedragen gaat, juist omdat we beseffen dat het belangrijk is. Er is tevens een volledige ontsnippering met ecobruggetjes en -tunnels gepland. Die moeten er binnen de vijf jaar komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■